

**Jihočeský
úsměv**

**Sborník
dětských
literárních
prací**

2021

Jihočeský úsměv

2021

pořadatelé:

Jihočeský klub Obce spisovatelů
Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
Jihočeský kraj

12. ročník literární soutěže Jihočeský úsměv

Slovíčka, která spojují

V průběhu roku se v nabídce pro mladé autory objevuje řada literárních soutěží, ale jen málokterá je zaměřená právě na skupinu těch nejmladších – tedy žáky základních škol a gymnázií s hranicí patnácti let. Snad právě proto je Jihočeský úsměv tak oblíbený a hojně obesílaný malými psavci. Jeho popularita sice už v předchozích letech překročila hranice regionu, ale letos se do této soutěže přihlásili soutěžící ze škol nejen Čech, ale i z Moravy. Jmenuji namátkou Prahu, Dvůr Králové, Přelouč, Olomouc, Opavu, Semice a další.

První měsíc po vyhlášení soutěže byl jako obvykle hodně slabý, ale pak začaly soutěžní příspěvky doslova pršet, a dokonce v den uzávěrky jich v noci přišel ještě celý balík. Celkem tedy porota, složená ze členů Jihočeského klubu Obce spisovatelů, obdržela 153 prací od 187 autorů. Nepoměr mezi počtem prací a počtem účastníků mají na svědomí především zajímavé společné literární projekty od uskupení dvou až pěti autorů. Tady je ale třeba ještě připomenout jinou věc, a to, že každý účastník se může zapojit pouze jednou prací z prózy a jednou z poezie, což také ne vždycky bývá striktně dodržováno. Eventuální výjimku tvoří soubor básniček pod jedním společným názvem. Dalším pravidlem v soutěži je rozsah soutěžní práce, který by neměl přesahovat dvě autorské stránky – ono je pochopitelně těžší vměstnat svou představu a zpracování do daného rozměru, ale přesně tak zní zadání soutěže.

Stalo se již téměř pravidlem, že mezi soutěžícími převládají dívky nad chlapci – tentokrát velice výrazně, doslova dvojnásobně. Děvčat se zapojilo 125 a chlapce zastupovalo 62 účastníků. Také mezi vítězi zabodovali 3 chlapci, zatímco oceněných dívek bylo 7. Největší účastí se mohou pochlubit základní školy s celkovým počtem 21, k nimž lze přiřadit také jednu základní uměleckou školu, a dále 21 gymnázií, včetně jednoho mezinárodního. Největším počtem zapojených žáků a studentů se může pochlubit Česko-anglické gymnázium z Českých Budějovic, Gymnázium Trhové Sviny a Základní škola Týn nad Vltavou – Malá Strana, dále ZŠ L. Kuby z Českých Budějovic, Gymnázium J. V. Jirsíka a Gymnázium Jírovcova, rovněž z Českých Budějovic, též základní školy Máj II,

J. Š. Baara a Pohůrecká – všechny České Budějovice, ZŠ Šindlovy Dvory, ZŠ Šumavské Hoštice, Mladá Vožice. Ostatní školy přihlásily jednoho až dva soutěžící.

Pár slov je třeba věnovat i tématům a obsahu soutěžních prací. Možnost vyjádřit se v próze využila většina mladých autorů, ale ocenění si zaslouží i nejedna ze zaslaných básní. Tematicky převažují podle očekávání samozřejmě zážitky z prázdnin a cest, některé další příspěvky byly inspirovány četbou, v nich převažuje žánr fantasy, ale nechybí ani ohlédnutí na válečné téma, problém šikany, pocit osamocení, hodnoty kamarádství či okouzlení přírodou.

Jedno je jisté – psané slovo stále láká ke sdílnosti i školáky a studenty, a co víc – je vidět, že mnozí mají skutečně co říci nám, čtenářům. Mají své problémy, strasti i radosti, tvoří si své vlastní žebříčky hodnot a hledají slova k vyjádření svých pocitů. A my bychom jim měli naslouchat a dávat jim prostor k vyjádření...

Hanka Hosnedlová
Jihočeský klub Obce spisovatelů

Jihočeský úsměv

2021

vítězné
práce

Návod

*Nejdřív musíš znát,
o čem budeš psát.
Jak se dělá básnička?
Posbíráme slovíčka,
co se spolu rýmují,
jejich konce štymují.
Spočítáme slabiky
krátké, střední, veliký.
Do rytmu to musí být,
aby se to dalo číst.
A pak příběh vymysli,
nesmí to být nesmysly.
Spíš příhoda veselá
nám básničku udělá.*

Michaela Francová, 8 let

Byla jsem u moře

*Je modré,
tmavě – skoro jako delfín.
Je vlnkaté
jako pejsek od babičky.
Je nekonečné
jako obloha s mraky.
Jako sluníčko,
které se chystá do postýlky
a zlatě se v moři
koupe...*

Romana Kubíčková, 9 let

Nejlepší kamarádi

Byl krásný slunečný den, když si beránek Tomík vyrazil na procházku. Jak tak šel, sem tam si utrhł šťavnatou travičku nebo borůvku.

Zrovna šel do kopce, když uslyšel hrozný křik: Pozóóór! Jedůůů!!

Jen tak tak stačil beránek uskočit do trávy. Vtom okolo něj prosvištěl nešťastný kozlík. Když naboural do stromu, už za ním beránek běžel.

„Jsi v pořádku?“ zeptal se beránek.

„Ano, ale poslouchej, co se mi stalo,“ odpověděl kozlík. „Šel jsem na procházku stejně jako ty. Jenže když jsem nedával pozor, uklouzl jsem v blátě. Podlomily se mi nožičky a já jsem po bříšku sklouznul dolů.“

„Aha“ odvětil beránek. „Víš co? Tak pojd' ke mně domů, je to kousek, dáme si spolu čaj a ty si odpočineš,“ pozval ho beránek na návštěvu.

Povídali si dlouho. Vyprávěli jeden druhému, co kterého baví, kam rádi chodí a tak... Po chvíli se kozlík zeptal: „Beránku, budeme nejlepší kamarádi?“

Když beránek souhlasil, vytáhl kozlík něco ze své tašky. Otevřel to a uvnitř byly dva obyčejné bílé tácky. Jeden vytáhl a podal ho beránkovi.

Beránek poděkoval a už už ho chtěl strčit pod hrnek. Kozlík ho ale zastavil: „Néé, počkej, to jsou kouzelné tácky. Schovávám si je oba od doby, kdy jsem je našel. Rozhodl jsem se, že až si najdu nejlepšího kamaráda, jeden mu daruji a jeden si nechám. A teď jsem potkal tebe. Představ si, že když na tácek položíš ubrousek a vyslovíš svoje přání, objeví se to, co si upřímně přeješ, pod ubrouskem. A když zrovna nebudeme spolu a ty si budeš přát, abych tu byl, tak mě tácek přivolá.“

Potom se kozlík s beránkem rozloučil a šel domů. Kamarádi se od té doby scházeli každý den a prožívali různá dobrodružství.

A co z toho vyplývá? I když máte pocit, že vás provází smůla, že jste celí od bláta a nic se nedaří, nezoufejte, třeba právě dnes potkáte svoji spřízněnou duši.

Terezie Straňáková, 10 let

Fotbalový kemp

O prázdninách jsem byl na fotbalovém kempu v Roudném. Těšil jsem se, jak zažiji spoustu legrace se svými spoluhráči. Ale čekalo nás trochu nemilé překvapení. Dostali jsme nového trenéra. Proto náš tým, co jsme doteď měli, museli rozdělit na dvě půlky. A to nás trochu zamrzelo. Já jsem šel k novému trenérovi. Jmenuje se Boris a hraje v Rakousku fotbal.

První trénink nás všechny moc bavil. Ukazoval nám, jak bychom měli hrát, co bychom se měli naučit, jak si přihrávat a různé figle, jak obehrát soupeře. Při trénincích jsem si představoval, že hraji za Manchester United. Se spoluhráči jsme si vyrobili z bílých triček dresy s čísly a od té doby jsme si hráli na to, že jsme profesionální fotbalisté. Mysleli jsme si, že si budeme už jen kopat a hrát proti sobě fotbal, ale trenér nás velmi rychle zkrotil. Na profesionály máme daleko a pustil nám fotbal našeho týmu, kterému fandíme. Když jsme viděli, jak rychle utíkají s míčem, jak ho dokáží ovládat, sebrat míč soupeři, a hlavně se nebát, chtělo se mi brečet. Trenér nás od té doby nešetřil.

Při dalších trénincích jsme začali vždy rozběháním, s rozcvičkou, posilováním a pak trénováním přihrávek. Když jsme opravdu poctivě trénovali, dovolil nám si i zahrát, ale to se moc nestávalo. Většinou jsme byli rádi, že jsme odešli po svých. Býval jsem tak unaven, že jsem měl chuť s fotbalem praštit. To se ale trenérovi nelíbilo a řekl mi, že každý sport na začátku bolí.

Moc mě mrzí, že už nehraji s bývalými hráči, ale nový trenér mi dodal odvalu a energii se dál posouvat ve své formě.

Dominik Klouda, 10 let

Princezna

Inspirováno knihou Čtyřlístek pro štěstí od Jacqueline Wilsonové

„Megs, podívej, do jakého pěkného šálu je zabalen bráška Jimmyho Rachota!” vytrhla mě z přemýšlení moje sestra Clover. „Jé, ten je krásný, myslíš, že bych si ho mohla půjčit?” Clover chvíli přemýšlela, ale nakonec řekla: „Myslím, že můžeš.” Byla jsem nadšená. Je to přenádherný šál, blankytný jako nebe prosvícené sluncem, nezastíněné žádným mrakem.

Představila jsem si, že jsem princezna v krásných šatech stejné barvy, jako je šál. Jsem krásná. Moje vlasy jsou zapleteny do mohutného copu, jenž je protkán drobnými barevnými kvítky. Obličej taktéž není umolousaný, místy poškrábaný, ale čistý, urovnaný a nezjizvený. Na chvíli opustím tuto špinavou ulici, křik toho sladkého miminka, brášky Jimmyho Rachota, co s brekem neustává, otce, macechu Mildred, všechny své kamarády i sourozence. Ne, počkat! Clover si беру s sebou. Má také šaty, a ač nejsou blankytné barvy, jsou přenádherné. Její šaty mají čtyřlístkovou barvu jako její oči. Hlavně nemá ten ošklivý zhnisaný šrám na čele, co jí udělala Mildred kvůli naší hře. Její tmavá hustá kadeř se tolik nekrouťí všemi směry, nýbrž je hezky sčesaná do velikého drdolu, jaký nosívá slečna Thomasová.

Vylétneme s Clover do oblak a zase se sneseme dolů na pevnou zem. Stojíme na loďce, takže na pevné zemi vůbec nejsme. Plujeme po moři, až doplujeme k zdobenému zámečku a já cítím, že můžeme vstoupit. Vystoupíme z loďky a jdeme po úzké cestičce až k zámeckým vratům. Bojím se otevřít, ale Clover to udělá. Otevře se před námi veliká místnost, v níž je plno obrazů, červený koberec, zlacená křesílka, vázy s květinami a uprostřed ční stojan se dvěma korunkami. Vstoupíme do místnosti a projede mnou jakési teplo, teplo, co přináší štěstí. Rozeběhnu se místností a směju se, jsem šťastná, skákala bych dva metry do výšky, kdybych to dokázala. Podívám se na Clover, točí se dokolečka a taky se směje, je taky šťastná, podívá se na mě, rozeběhneme se k sobě a obejmeme se, úplně z ní štěstí sálá. Zase se na sebe podíváme a běžíme ke stojanu, prohlížím si korunky a zjišťuji, že na jedné je drobným písmem vyryto Clover a na druhé Megs. Jsou tam vážně naše jména! Clover si vezme korunku se svým jménem do rukou. Zopakuji to po ní a obě si nastejno

korunky nasadíme. Veliký třpytivý lustr nad námi se rozsvítí a všude se rozzáří barvy.

Už jsou to přesně dva týdny, co je Clover zavřená v kumbále pod schody. Bráška Jimmyho Rachota měl spálu a všichni si myslí, že Clover ji taky má, když ho chovala, ale mně nepřipadala nemocná, když jsem ji naposledy viděla. Je tam v kumbále úplně sama, úplně potmě, obdivuji ji, já se tam bojím jít jenom pro koště a ona tam vydrží tak dlouho a ani nebrečí. Clover ale nikdy nebrečí. Poslední dobou je mi hodně špatně a těžce se mi dýchá. Už se ani v noci nechodím ujistit, že je Clover v pořádku. Nechápu, proč musí být v tom kumbále pořád, kdyby si mohla alespoň někdy jít s námi hrát. Já bych sice nešla, v poslední době se nemůžu ani zvednout z postele, ale Bertie by byl rád. Často se mi zdá, jako by bylo moje tělo v plamenech, ale co já vím, třeba vážně někdo moji postel zapálil, nemůžu otevřít ani jedno oko a kdyby to šlo, stejně bych ho neotvírala, nechci vidět, jak umírám. Nevím, jestli je den, nebo noc, ale vím, že Clover už jsem strašně dlouho neviděla. Najednou uslyším, jak někdo v dálce mezi vzlyky zakřičí moje jméno. Myslela jsem, že už jsem uhořela, a ten, koho slyším, je moje matka. Otevřu oči, dokážu to, musím, vždy jsem chtěla vidět, jak to vypadá po smrti. Nakonec se mi to podaří, vidím sice jenom na škvírku, ale poznám, že jsem v našem pokoji a nevidím žádné plameny. Dokonce zpozoruji postavu na druhém konci postele, je to Clover, pláče. Chci ji utěšit, ale nemůžu nic říct, ani se pohnout. Clover si všimne mých pootevřených očí a obejmě mě. Projede mnou stejné teplo jako v té představě, to teplo, co přináší štěstí. Povedlo se mi vytvořit úsměv na tváři, sice chabý, ale pořád byl od srdce. Pak už jsem viděla jenom tmu.

Ema Churavá, 11 let

Modré peří

Poprvé uviděla světlo, jen záblesk světla, ale stejně tam bylo. Poprvé uslyšela zvuky, slabé, ale slyšitelné. Potom uslyšela své jméno, a to od své matky. Jmenovala se Blue.

Blue žila se svými sourozenci v dutině stromu jako každý správný mandelík. Byla nejmladší. Její sestra Kiky jí vysvětlovala různé věci, kterým Blue nerozuměla. Nevěděla, kam matka odlétá, a právě Kiky jí vysvětlila, že na lov. Ona byla jejím nejoblíbenějším sourozencem, se kterým trávila nejvíce času.

Jednou večer jim matka vyprávěla o daleké, ale překrásné cestě do Afriky, kterou zažila nesčetněkrát. Vyprávěla o moři a krásných hvězdách, o souši a horké pláži i o dalším ptactvu, které cestou potkala. Blue se líbilo vyprávění o hvězdné obloze, na které její matka viděla krásné obrazce, které připomínaly hlavně zvířata. Jejich kolonie se řídila podle souhvězdí, které pojmenovali Labuť. To je dovedlo až na nádherné místo v Súdánu. Blue se těšila, že poletí s celou svou kolonií až na to okouzující místo a uvidí tam ty úžasné věci, o kterých její matka vyprávěla.

Přišel den, kdy všichni sourozenci včetně Blue museli poprvé vylézt z hnízda. Na tento den se připravovali velmi pečlivě. Blue se těšila a zároveň se i bála, aby to zvládla. První šla na řadu Kiky, která letěla skoro bez problému a let zvládla nejlépe ze všech sourozenců. Jako poslední vylétla Blue, která z nich byla nejspíš nejnervóznější. Přistoupila ke konci dutiny a zavravorala, potom se pustila okraje. Když padala, slyšela jen šum větru okolo sebe a chod svých myšlenek. Pomyslela si, že jestli tohle nezvládne, tak nepoletí do Afriky a vlastně ani nikam. Že nikdy neuvidí ty krásné hvězdy, o kterých vyprávěla matka, ani moře, a dokonce ani Súdán. Najednou jí zpevněla křídla a Blue vzlétla, připadala si konečně volná, byl to neskutečný pocit, který do té doby ještě nikdy nezažila. Přilétla k ostatním na vysoký strom, kde už na ni všichni čekali. Chvíli si povídali a k večeru se rozhodli, že se vrátí zpět domů do dutiny stromu.

Další dny se Blue s ostatními sourozenci od matky učila lovit. Lovili převážně hmyz, který Blue neskutečně chutnal. Lovili tak jako jejich matka. Nejdříve se posadili na větev a vyhlíželi kořist, ke které potom z výšky sletěli a ulovili ji. Blue i Kiky to bavilo, ale více to šlo Kiky, tak

jako vždy. Další dny potom obě zdokonalovaly své lovecké schopnosti.

Uběhlo pár měsíců od doby, kdy se Blue naučila létat a lovit. V těchto schopnostech už dosáhla skoro dokonalosti. Mezitím se seznámila s dalšími mandelíky z její kolonie, kteří se už připravovali, tak jako ona, na cestu do teplých krajin. Nejvíce se skamarádila s mandelicí Amandou, která byla přibližně stejně stará jako Blue, a také se moc těšila na cestu do Súdánu. Za ty měsíce, co už se znaly, se poznaly tak moc, že se z nich staly nejlepší kamarádky.

Nadešel podzim a den odletu do teplých krajin, na který se Blue tak moc těšila. Teď ale byla trochu nervózní, nevěděla totiž, kudy se tam vydat, a tak se bála, co by dělala, kdyby se ztratila. Matka jí ale poradila, aby se řídila podle hvězd a všechno zvládne. A tak se Blue po boku Amandy a Kiky zařadila doprostřed svého hejna a rozletěla se.

První den letu se nedělo nic zajímavého, až na to, že Blue letěla více než pět hodin, na což nebyla zvyklá. Ale potom přišla noc, která už byla velice zajímavá. Když letělo celé hejno nad mořem a byly vidět hvězdy, vše bylo úžasné. Pak se ale obloha zatáhla a začala veliká bouře. Blue nikdy takovou bouři nezažila, takže na ni nebyla připravená. Kolonii mandelíků, kteří jsou malého vzrůstu, to překvapilo. Nikdo z nich nebyl připraven. Několik mandelíků včetně Blue bouře oddělila. Ti už se nestihli vrátit zpět. Blue omráčilo několik těžkých kapek.

Blue se probudila na kládě stromu, která ji zachránila před utopením. Trochu ji bolelo křídlo. Ale nejvíce ji bolelo pomyšlení, že už nikdy nemusí potkat svoji rodinu. Nad tím přemýšlela dlouho. Vzpomínala na to, jak se učila lovit a létat, jak si povídala s Kiky nebo jak se seznámila s Amandou. S těmito myšlenkami znovu usnula.

V noci se zdál Blue sen, ve kterém jí matka vyprávěla o putování do Afriky. O moři plném ryb a cestě trvající týden. O cestě dlouhé, ale krásné. O cíli, který byl vždy ještě krásnější, než si pamatovala. O hvězdách, které ukazovaly směr cesty. Směr cesty! V tu chvíli to Blue došlo. Probrala se ze snění.

Blue se vzbudila a byla tak čilá, že to vypadalo, že je vzhůru několik hodin. Naštěstí se vzbudila v noci, takže mohla sledovat souhvězdí, a ještě si zřetelně pamatovala svůj sen. Věděla, že se musí řídit podle souhvězdí Labutě. Nejdříve se zorientovala a pak se vydala na cestu. Hned zjistila, že

nemůže letět moc rychle, protože má poraněné křídlo. Ale nevzdávala se. Uvědomila si, že nejspíš poletí déle než jeden týden, ale věřila si. Chtěla znovu potkat svou matku, Kiky a Amandu. Letěla dnem i nocí. Odpočívala často, aby nabrala dost sil. Naštěstí ji žádná další bouře nezastihla, a proto mohla letět za krásného počasí a příjemného větru.

Dny ubíhaly a Blue si myslela, že už tam nedoletí. Ale potom v dálce zahlédla pevninu, která připomínala krajinu z matčina vyprávění. Súdán. Uháněla jako vítr a síla jako by jí přibývala. Už byla tak blízko. Už byla nad Súdánem. Přistála na nejbližším stromě, aby nabrala dech.

Blue vyletěla do oblak a rozhlížela se po zemi. Nikdy si neuvědomila, jak je pevnina krásná. A pak ji uviděla, kolonii mandelíků. Blue byla neskutečně šťastná. Přilétla ke své matce, která už si myslela, že ji nikdy neuvidí. Obě byly velice dojaté. Setkala se i s Kiky a Amandou. Ty nemohly uvěřit, že ji vidí. Blue jim později převyprávěla celý svůj příběh se šťastným koncem.

Rebeka Činátlová, 11 let

Smažený sýr v hrnečku

Před třemi lety jsem zůstal jeden den o prázdninách sám doma. S rodiči jsem byl domluven, že na oběd si zajdu do místní restaurace. Celé dopoledne jsem si hrál. Občas mi jeden z rodičů zavolal, jestli něco nepotřebuji, než přijdou z práce. Pak přišel čas oběda. Nikam se mi jít nechtělo. Napadla mě věc, které jsem později velmi litoval.

Něco si uvařím! Otevřel jsem počítač a hledal jednoduchý recept z pár surovin. Povedlo se mi najít smažený sýr v hrnečku. Na recept byl potřeba pouze sýr, strouhanka, mouka, jedno vejce a máslo. „Co je na tom těžkého?“ Dal jsem se do vaření.

Vše jsem splnil, jak bylo v receptu napsáno. Strčil jsem to do mikrovlnky a zapnul na 5 minut. (Zde se později ukázalo, že to byla ta chyba.) Mezitím jsem šel sledovat seriál v televizi. Čekám na zapípání a oběd bude hotov.

Pak to přišlo! Místo pípání se z kuchyně ozvala velká rána. Běžel jsem k mikrovlnce, otevřel jsem ji a vyvalil se na mě hustý kouř. Ten se okamžitě šířil po celém domě. V očouzeném hrnečku místo lahodného pokrmu byla černá hmota tvrdá jako kámen.

V tu chvíli jsem na hlad ani nepomyslel a snažil se napravit následky svého vaření. I přes důkladné větrání a odnesení hrnečku na terasu byl zápach stále cítit. Hned po návratu rodičů z práce je zápach praštil do nosu. Okamžitě jim bylo jasné, že jsem něco provedl. Musel jsem se hned přiznat. Po několikadenním větrání a opakovaném mytí hrníčku v myčce se mi škody podařilo napravit. Rodiče mi následně vysvětlili, kde jsem udělal chybu. Špatně jsem nastavil program na mikrovlnce.

Dnes už jdu radši do restaurace nebo vařím pod dohledem.

Šimon Švagr, 13 let

Ve stínu strachu

Z ničeho nic mě popadla a odnesla do neznáma. Začínám se orientovat v novém prostředí a cítím, jak pomalu pátrá mezi stránkami. Nemůže se odtrhnout od děje, splývá s ním. Slyším neznámý zvuk. Položí mě a začne s někým hovořit. Je to hlas, který jsem doposud neslyšela. Usoudila jsem, že je mužský, protože zní velmi hluboce. Hlasitá rána. Co se děje? Všechno vypadalo skvěle, dokud ten ďábelský stroj nezazvonil! Znovu mě popadla. Je vidět, že myšlenkami je úplně jinde. Cítím, jak pomalu dopadají mokré kapky. Inkoust se postupně začíná rozpíjet. Děsí mě smíšenost vlastních pocitů. Mám o ni strach. Bez ní bych byla ztracená. Díky ní poznávám nový svět, nemůže mě o to teď připravit. Pozorně sleduji dění a čekám. Na co vlastně? Nevím...

Slyším stejný zvuk. A znovu. „Hej, Dino, koukej vstávat, snad nechceš poslední den přijít pozdě!“ řekla osoba stojící mezi dveřmi. Ona se jmenuje Dina. Dina se podívala na tu věc, která před chvílí zvonila. Pořád vypadala zděšeně. Hbitě vyskočila z postele a začala zmateně pobíhat po místnosti. Převlékla se a rychle mě popadla. Utíkaly jsme ruku v ruce. Běžely jsme i venku a já nevycházela z údivu. Sledoval nás nějaký muž, nespouštěl z nás oči. A ona? Asi si toho ani nevšimla. Zastavila se se mnou až na jakémsi parkovišti pro velká auta, kde stálo hrozně moc lidí. Vypadali, že na něco čekají. Dina seděla na lavičce, konečně se znovu začetla. Jedno z těch velkých aut u nás zastavilo, nastoupily jsme.

Dostavil se kamarád strach. Co když je to nějaká past? Dina si s mužem, který má tuhle příšeru na starost, chvíli povídá, a dokonce si od něj bere útržek papíru. Vydechnu si, až když jsme konečně zase doma, hezky na svém místě. Nevěřili byste, kolik nebezpečných věcí se venku nachází. Dina ale nevypadá úplně spokojeně. Jako by čekala něco nepříjemného. Už toho mám vážně dost. Štve mě, že nevím, o co jde. Najednou někdo zazvoní a Dina jde co nejrychleji ke vstupním dveřím. Očividně návštěvu čekala. Do pokoje vešla nějaká holka. Obě si sedly na postel a vypadaly, že se za chvíli rozbřečí. Atmosféra je napjatá. „Ukaž mi to, dělej!“ řekne ta cizí holka a Dina si začne vyhrnovat rukáv od mikiny.

To snad ne! To neudělala! Celé předloktí má pořezané. Nevím, jestli by bylo lepší, kdyby to udělala ona, nebo někdo jiný. Netušila jsem, že má

tolik problémů. Nejradši bych ji objala, to ale nejde. Ach jo. „Prosím, buď tak hodná a vysvětli jí to!“ napovídám v duchu neznámé holce. „Dino, tohle není v pořádku, uvědomuješ si to?“ řekne ona a já si oddechnu. „Co jsem ale asi měla dělat? Vyhrožoval mi a sama...“ V tu chvíli ji ale přerušila: „Tímhle nic nevyřešíš. Musíš se s ním rozejít. Nenechávej tohle bez povšimnutí. Víš, co jsme si řekly. Ještě jednou a řeknu to rodičům. Takže buď to s ním konečně vyřešíme, nebo to budou vědět rodiče, vyber si!“ Dina se rozbřečela. Aby toho nebylo málo, že? „Hlavně nic neříkej našim,“ ozvalo se mezi polykanými vzlyky. Objaly se. Začaly si šeptat. Přestože jsem napínala uši, už jsem jim nerozuměla.

Další den jsme s Dinou vstaly asi okolo oběda. Usoudila jsem, že máme volno. Dina je ze včerejšího večera úplně vyčerpaná. Nechce se jí ani vylézt z postele, a proto si začala znovu číst. Jsme doma samy. Je tu ticho, až z toho mrazí. Dina dojde do koupelny, ležím na neustlané posteli a chvěju se. Okno je pootevřené, ale proudí sem teplý letní vánek, tak proč ten chlad? V okně se objeví mužská silueta. Rozhlíží se po místnosti, někoho nebo něco hledá. Dina se zarazí ve dveřích. Bílá jako smrt. Vyděšeně se dívá a čeká. „Ahoj, Dino, říkal jsem ti, že ignorovat mě není dobrý nápad!“ Bránila se chabě: „Nech mě, prosím, na pokoji, nic jsem ti neudělala.“ Její náрек je marný. Rozhlíží se kolem sebe, ale nikde nenachází nic, čím by se mohla bránit. „Olivero, prosím, já udělám cokoli, jen mě nech!“ prosila, ale Oliverovi se v očích zračilo zvláštní vnitřní rozpoložení. Jeho ruka hledá něco v kapse. Zablýskne se ostrá čepel nože.

To snad ne? Nesmí jí nic udělat! Chudák Dina. Dino, buď statečná, bojuj! Chytne ji. Dina se snaží utéct, ale nedaří se jí. Chytne ji pod krkem a přitlačí na postel. Nemůže popadnout dech. On rudne v obličeji, ona ztrácí barvu. Ona šátrá rukou po posteli. Strčí do mě a já padám na zem. Upoutá to jeho pozornost. Sevření povolí. Dina se nadechne. Zavřená kniha leží na zemi. Ticho. Tma.

Eliška Markovičová, 13let

Noční motýl

„Dobrou, babi,“ pronesla jsem ospale směrem ke své babičce, jež stála v malé kuchyňce na chalupě, rovněž přichystaná jít ulehnout do postele. Byl teprve začátek týdne a na dlouhé ponocování jsme byli všichni unavení po celodenním sběru borůvek a brusinek. Slovem my myslím sebe, sestru a oba prarodiče. Jeden týden na chalupě s výhledem na rozlehlý les plný borovic, smrků a hřibů jsme měli v plánu si zpestřit i jednou nocí u ohně s kytarou, pečeným hermelínem a dalšími dobrotami. Avšak teď nastal čas jít se uložit ke spánku. Děda s mladší sestrou už spali, když jsem se zachumlala pod péřovou peřinu v malém pokojíku vedle modrobílé kuchyně. Nadýchaná deka mě lapila do svých teplých zákoutí, když jsem do ní ulehla. Za tichého tikání starých vyřezávaných hodin s jeleny jsem se ponořila do říše snů.

Téměř jako každou noc se mi zdál sen. Začátek snu se zdál zcela nevinný oproti tomu, co se dělo poté. Mé snové já stálo uprostřed hustého lesa. Na obloze se rozprostíral černý koberec zdobený stříbrnými výšivkami v podobě nespočtu souhvězdí. Ovšem měsíc se nedal přes košaté koruny stromů zahlédnout ani koutkem oka. Les se zdál zcela odlišný od toho, který jsem viděla snad tisíckrát během dne za denního světla. Dlouhé drápy stínů se snažily dosáhnout na tmavě modré kraťasy od mého pyžama. Teplota v lese rapidně klesla, zatímco jsem se rozhlížela kolem sebe. V tílku, krátkých šortkách a bez bot mi byla zima, div jsem nedrkotala zuby. Černé kmeny stromů vypadaly, jako by se vlnily, prohýbaly do všech směrů, než se rozhodly přetvořit v jiný obraz vymyšlený mou vlastní fantazií. Tmavé obrysy zmizely, a když se přede mnou otevřel zcela jiný les, než jaký jsem dosud znala, zalapala jsem po dechu.

Z větví obalených jehličím visely kapičky, ale nespadly na zem, naopak připomínaly stříbrné šištičky modřínů. Kůra zdejšího porostu by měla být hnědá, v případě borovic červená, avšak její zbarvení se pohybovalo po pestré paletě modré barvy. V realitě zelené bobíky mechu najednou byly stříbrné, díky čemuž se na nich odráželo odnikud přeměřované měsíční světlo skrz krystalky na jehličnanech. Od úst se mi vznášely obláčky páry, taková tu byla zima. Po celém těle mi naskákala

husí kůže. Ticho narušoval jen můj přerývaný dech, když se ozval hlasitý výkřik. Před chvílí neexistující ptáci se vznesli do hluboké, nepředvídatelné noci, zatímco má mysl tahala za nitky loutek na scéně. Ze všech stran ke mně doléhal svist křídel a někde v pozadí se ozývalo vrčení doprovázené šustěním listí. Dupot zvířete rozvibroval zemi, jako kdyby snad běžel mnohonásobně větší tvor, než je pouhý srnec či kanec. Ledový vítr mi vytáhl z copu několik pramínků vlasů a přinesl s sebou další vyjeknutí, tentokrát mnohem blíž k místu, kde jsem stála jako kůl v plotě. Ze zbylých tří světových stran se ozval totožný dusot kopyt, možná tlap? Špatně se to určovalo. Jedno ale bylo jasné – musela jsem pryč. Hned!

Racionální myšlení se vypařilo jako mlha nad lesy, velení nad situací převzal strach. Zpanikařila jsem. Nedbala jsem na žádná varování, co dělat při setkání medvěda nebo jiného nebezpečného predátora. V hlavě mi blikala výstražná světla, jež mi radila vzít nohy co nejrychleji na ramena. Dokud ještě nějaké nohy mám. Následky mohly chvíli počkat. Bylo nejdřív důležité dostat se co nejdál od stvoření krmícího se na své kořisti. Jehličí s kamínky se mi zarávalo do chodidel, zatímco jsem při běhu rukama rozrážela houští. Dech mi docházel snad ještě rychleji než světlo mizící z malinkaté mýtiny, z níž jsem zběsile utíkala hlouběji do neznámého království zvěře. Něco nebo někdo za mnou funěl a byl mi v patách. Nikdy jsem nebyla dobrou běžkyní a právě teď jsem toho litovala. Skutečnost, že je to jen sen, bylo to poslední, co mne napadlo. Jediné, na co jsem myslela, byl ukrutný strach, co mi svíral útroby. Na malý moment jsem se zdržela, abych se mohla ohlédnout na svého pronásledovatele. Byla to ohromná chyba. Svět kolem mě na moment zčernal, než se začal hroutit od svých základů. Cinkání průhledných krystalků se prolínalo s mým vlastním funěním, ale i dechem tvora za mnou. Nedávala jsem pozor. Před očima se mi dělaly mžitky. Uvolněnými prameny jsem se zamotala do chrastí. Snažila jsem se třesoucími se prsty vymanit pramínky z dlouhých pařátů uschlých stromů, ve spěchu jsem je naopak ještě více zamotávala. Na prsteníčku mi přistál noční motýl. Třepot jeho hnědobéžových křidýlek a pohled na ně se mi zdvojoval. Připadala jsem si, jako by mě někdo silně praštil něčím po hlavě. Nic jsem neviděla ani neslyšela, jen jsem měla nutkavý pocit dál utíkat. Než jsem se stačila poslepu rozběhnout do tmy, chytily mě něčí ruce.

Se zbroceným čelem jsem se prudce posadila a snažila rozkoukat. Po hmatu jsem našla vypínač od lampičky na nočním stolku a rozsvítila. V ten samý okamžik jsem uslyšela hlas své babičky: „Eli, co tu sebou tak házíš a křičíš jak o život?“ Babička se posadila ke mně na postel a já jí ve zkratce převyprávěla zlý sen. Po chvíli vstala se slovy, ať se pokusím ještě na chvíli usnout. Otevřela okno, aby do místnosti mohl proudit čerstvý vzduch. Otevřenou okenicí vlétla dovnitř můra a třepotala se kolem kuželu světla. Při pohledu na ni jsem sebou trhla. Raději jsem šla zavřít okno, aby se ke mně z lesa nedostali žádní běsi ani třepotající se noční motýl s tajemnou kresbou na svých křídlech.

Elena Strížková, 13let

Prázdninová haiku

Louka rozkvetlá
Dálnice je plná aut
Čeští barbari

Lázeňská voda
Vyhlídky na město
Oplatka v ruce

Vevnitř je zima
Čas letí a ubývá
Večeře stydne

Zavřená kniha
Leskne se část přebalu
Mrtvých vojáků

Voňavé dřevo
Shnilá kůra a listí
Podivné tvary

Kola se točí
Praskliny v asfaltu
Slunečná káva

Pouštíme hudbu
Zpíváme si do rytmu
Minulost mluví

Kašel pod dekou
Posmrkaný kapesník
Rozedraný nos

Skloněn u cesty
Prohlíží si kameny
Skupina čeká

Puška třímaná
Olovo zasáhlo cíl
Černá na zemi

Dnešní společnost
Soustředí se před klubem
Já tam nepatřím

Dvojí osobnost
Nevím, jak jim vysvětlit
Takhle to nechci

Škola se blíží
Jedna velká vědomost
Zase je tady

První školní den
Staré tváře člověků
Jakoby mladší

Hodně aktivit
Jakou si jen mám vybrat
Času je málo

Václav Zikeš, 14 let

Jihočeský úsměv

2021

další
vybrané
práce

Podzim a zima

*Co to míří k vám?
No, přeci podzim letí k nám.
Všude samé barvičky.
Už se těším, lidičky!
Barevné listí stromů.
Zvířátka, co míří domů.
Po podzimu přijde zima,
to vám bude prima.
Postavím si sněhuláka,
upečeme cukroví,
Vánoce nám zavoní.
Pod stromečkem dárečky,
upečem i vánočky.
Silvestr a Nový rok,
uděláme další krok.*

Radek Šindelář, 8 let

Září

*Září už je zase tady,
potkáváme kamarády.
Penál, pero, pastelku,
nejen koukat na telku.
Do aktovky svačinu,
už odlož tu peřinu!
Doma se už zase učíš,
takže alespoň chvílku mlčíš.
Matika a čeština,
přírodák a ájina,
žákovská a čítanka,
tabule a nástěnka.
Pátek už je pohoda,
snad nebude nehoda.*

Sára Eliška Starčevská, 11 let

Špunti na cestě

Rozhodla jsem se podělit o své zážitky z prázdnin, proto se usadíte, malá výprava do filmového a seriálového světa právě začíná.

„Vždycky jsem byla holka do ‚šumu‘, hraju divadlo, zpívám, tancuju... ale letošní léto mi dalo takový malý dárek v podobě filmování na Sázavě.“

Česká televize natáčela nový komediální televizní seriál „Špunti na cestě“, který volně navazuje na úspěšnou letní komedii.

Byla jsem vybrána na základě castingu do jedné z patnácti dětských rolí. Bylo to pro mě velké překvapení! Museli jsme si zarezervovat týden z prázdnin na natáčení. Castingová agentura nám přidělila koordinátora Radima, který měl nás, všechny děti, na starost. Když se člověk dívá na jakýkoliv film, málokdo si uvědomí, jak složitý je to mechanismus.

Na první den natáčení jsme měli mít připraveno několik setů oblečení různých barev na mokrou i suchou variantu počasí. Kdybych tak věděla, že ta mokrá bude častější! Paní kostymérka nám všem vybrala outfit, ve kterém jsme měli celou dobu hrát. Na místě jsme se dozvěděli, že budeme natáčet děti na letním dětském táboře. Zajásala jsem! Jezdím každý rok na tři týdny na tábor a ten, kdo to zažil, ví, jak dobrodružný je táborový život. Oddíly i postavy byly smyšlené, ale děj až často neskutečně skutečný.

Rozloučila jsem se v základním kempu s rodiči a nasedla do dodávky, která nás popovezla blíž k táboru. Nebylo to ale tak snadné, cesty byly rozbahněné a na pár kilometrů jsme museli přesedat na korbu čtyřkolky, která jediná, spolu s traktorem, cestu projela. Dobrodružo začalo! Když jsme přijeli na louku, rozprostřel se před námi stanový tábor s podsadami, kuchyní a filmařskou technikou. Všude pobíhali osvětlovači, kameramani, koordinátoři a velel tomu pomocný režisér. Dostali jsme pokyny z vysílaček od hlavního režiséra a už se jelo, protože není čas ztrácet čas!

Několik zkoušek a hned: „Ostrá 3, 2, 1 AKCE!!!“

A pak zašlo slunce, někdy se čekalo, až přejde mrak, přestane pršet, až bude větší tma a někdy jsme už všichni čekali na kouzelná slůvka:

„Oběd, svačina, pauza!“ nebo „Obraz hotov!“ 😊

Možná, že jsem měla štěstí, ale byli jsme skvělá sehraná parta. Poznala jsem, že tady lidé drží při sobě, jsme na jedné lodi a skutečně se tady odehrávalo mnohé, co se objeví v seriálu. Celé natáčení probíhalo ve velmi vstřícné atmosféře, a i když výrok o jedné filmové rodině může znít jako klišé, je moc hezké zblízka pozorovat profesionální herce, jak hrají, a kolik legrace s nimi zažijete v zákulisí. Možná to bylo i tím, že se natáčelo v exteriérech, takže jsme se hodně sblížili. Ta ochota, obětavost všech profesí, jako byli maskéři, kostymérky, řidiči, koordinátoři, stavba a další, byla pro mě tak povzbudivá, že jsem si říkala, teď už to můžu zkazit jen já. Souhra byla dokonalá, každý dělal, co měl, a ještě něco navíc. Na všechny mám moc hezké vzpomínky, až mě to i teď dojíká. Když si vzpomenu na knížku od pana Foglara, tak tenhle tábor byl trochu skok do jiné doby.

Špunti, ať se líbíte, protože já na vás nikdy nezapomenu!!!

Hana Goldová, 11 let

Pavouček

*Blíží se již konec léta,
pavouček tiše síť splétá.
Takové jemné pavučiny,
na mušky mu tečou sliny.
Jedna nitka, druhá nitka,
pěkně rovně bez pravítka.
Síť je pěkná robota,
kdo se do ní zamotá?*

Tereza Volemanová, 12 let

Srst plná hvězd

Dívka seděla na okraji postele se spuštěnýma nohama a pohled jí spočíval na pruhu světla, který škvírou u dveří nasvětloval rýhy v parketách. Hravě s nimi pohupovala a snažila se nevydat žádný zvuk, aby nevzbudila černou kočku schoulenou na dece vedle ní, která spokojeně oddychovala a sem tam hodila ocasem.

Pokoj zalitý tmou nebyl o nic větší než jejich spíž skrytá za dvířky v kuchyni, ale dívka si vystačila. Koneckonců byla na všechno sama a nejbližší tvor, kterému věřila, byla její kočka.

Náhle se světlo, které rušilo tmu v pokoji, zamihotalo. Jako by ho narušil lehký vánek. Pak bliklo. Znovu a znovu a zvuk praskající žárovky se rozlehl chodbou za dveřmi. Dívka zpozorněla. Ujistila se, že kočce nic není, a dál pozorovala hru, kterou vytvářelo teď už slabší světlo. Vánek, jenž rozvlnil okraj světelného pruhu, ji zastudil na tváři a ona se otřásla. Nepřestala ale upírat zrak na podlahu pod svěšenýma nohama. I ta jako by se zužovala a přibližovala se k ní centimetr po centimetru.

A když už se zdálo, že se palci u nohou podlahy dotkne, zaslechla bliknutí a pruh světla byl ten tam. Žárovka přestala fungovat. Uvědomila si, když v pokoji zavládlo hrobové ticho.

Temnota jí zastřela všechny smysly a až po chvíli si její zrak přivykl tmě. Matně zahlédla obrysy nábytku. Najednou o její bosé nohy něco zavadilo. Něco jako dráp, nebo dokonce ostrý zub. Dívka vyjekla a rychle nohy opět vytáhla nad postel. Kočka zvedla hlavu a splašeně se ohlížela, co se děje s její paničkou. Dívka jí věnovala letmý, uspokojující pohled, pevně se chytla příkrývky a pomalu se posunula tak, že měla skloněnou hlavu těsně nad podlahou, až se jí vlasy dotýkaly země.

„Jsi to ty, Dakiro?“ zašeptala téměř neslyšně. Odpovědi se jí však nedostávalo. Žádné pohlazení, žádné zavrčení, jen ticho a temnota pohlcující dívčinu mysl.

A když jí v hlavě začalo mravenčit a dunět, odtáhla se a posadila se vedle bdící kočky, jejíž oči zářily ve tmě.

Kam zmizelo světlo? Ptala se sama sebe a dívala se, jak si kočka olizuje srst na tlapkách.

Vtom si všimla tmavého stínu, který se rozléval zpod postele. Úponky

temnoty se táhly podél místnosti dlouhými, děsivými pařáty a nezastavovaly se, ani když se vyplazily na postel.

Dívka spolkla výkřik, aby nevzbudila rodiče, a nepřestávala se udivovat nad tmou připomínající mlhu, jež zastírala pohled na vrcholky hor. Když se jí však pokusila dotknout, úponky se odtáhly a přibližovaly se k vyjevené kočce, kde se zastavily a začaly se pomalu hromadit do točícího se kruhu kolem ní. Ta zanechala čištění srsti a zdvihla zrak na hvězdy, které se začaly třpytit okolo ní a vytvořily stěnu, která dívčině zraku zastřela pohled na kočku. Zoufale se rozmňoukala, ale stěnu to neodfouklo. A pak, když se kočka nadechla, se do ní temnota vpila jako rozlitý inkoust do papíru, a i když dívka nevěřila, že by to bylo možné, ztmavila její uhlový kožich do černa.

Několikrát zamrkala a dívka si všimla, že se její obvykle borovicově zelené oči změnilly na měsícově žluté se zlatými kroužky na okrajích. Kočka se doširoka usmála a nezvykle roztáhla koutky až k uším. Dívka jí úsměv s klidem oplatila.

„Tak, kam se podělo světlo z tvých očí?“ Promluvila na dívku s pousmáním. Dívka k ní nejistě natáhla ruku a lehce jí přejela po zádech. Mezi jejími prsty se rozlétly malé jiskřičky, jež rozzářily místnost. Světlo. Tak tam zmizelo.

„Dlouho jsme se neviděly,“ podotkla dívka a o kousek si přisedla ke kočce. Znovu si líně olízla tlapku a zahleděla se dívce do posmutnělých modrých očí. „Ano.“ Přikývla. „Chyběla jsi mi.“ Špitla dívka a pohladila kočku po hebké srsti. Ta se se zavrněním usmála. „Mám pro tebe dárek.“ Ukázala ostré řady bílých zubů. Dívka se rozzářila, když jí packou spočinula na tváři a v dívčině dlani něco zastudilo. Řetízek s amuletem, ve kterém byl zasazen kámen. Bělavě zářící kámen. Přejela po jeho povrchu. „Měsíční kámen,“ vysvětlila kočka. „Bude tě ochraňovat, když ti nebudu nablízku,“ dodala. Dívka si všimla, jak záře v jejích očích začíná slábnout a zhasínat. Nezbyvalo jí už moc času, a tak řekla: „Taky jsi mi chyběla, M, a všechno nejlepší.“ Pousmála se naposledy, nechala dívku, aby ji ještě jednou pohladila a pak se kočičí oči opět změnilly na původní barvu.

Byla pryč. Jako každý rok, když si vzpomněla na její narozeniny a vrátila se. Vrátila se kvůli ní. Bylo to jen na chvíli, ale M to dokonale stačilo. Nemohla být vděčnější za to, že i přes to všechno, co se její sestře

přihodilo, měla možnost ji znovu vidět v podobě kočky. Ráda si představovala, že jsou kočičí oči žluté a ona se má komu svěřit. Povídala, i když věděla, že ji její sestra nemůže slyšet. Mluvila, i když věděla, že je to jen obyčejná kočka.

Ozvalo se zablikání a pruh se pode dveřmi opět rozsvítil. Dívka zvedla koutek v úsměv a znovu pohladila kočku, která se stočila do klubíčka na jejím klíně.

Připnula si amulet ke krku. Byl to sice jediný dárek, který dostala, ale měla z něj větší radost než z čehokoli jiného.

Amálie Čáповá, 15

Jihočeská
vědecká
knihovna
v Českých Budějovicích

Jihočeský kraj